

MINNELIJKE SCHIKKING GEFORMULEERD DOOR DE AUDITEUR VAN DE FSMA EN WAARMEE BANK DEGROOF PETERCAM SA/NV EN DE HEER X HEBBEN INGESTEMD

Deze minnelijke schikking, waarvan het voorstel door de auditeur van de FSMA aan Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X werd geformuleerd en waarmee laatstgenoemden op 13 december 2019 voorafgaandelijk hebben ingestemd, werd op 7 januari 2019 door het directiecomité van de FSMA overeenkomstig artikel 71, § 3, van de wet van 2 augustus 2002 aanvaard.

Gelet op de artikelen 70 tot 72 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna "de wet van 2 augustus 2002" genoemd);

Gelet op de beslissing van het Directiecomité van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna "de FSMA" genoemd) van 20 juni 2017 om een onderzoek te openen naar reeksen van orders en transacties die Bank Degroof Petercam SA/NV in 2016 op de markt Euronext Brussels van bepaalde aandelen heeft uitgevoerd, en die markmanipulaties in de zin van de geldende wetgeving¹ kunnen vormen;

Gelet op de door de Auditeur gestelde onderzoeksdaden en op zijn voorlopige vaststellingen;

Gelet op de mededeling, door de Auditeur, van zijn voorlopige vaststellingen aan Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X met brieven van respectievelijk 27 mei 2019 en 29 augustus 2019, conform artikel 70, § 2, van de wet van 2 augustus 2002;

Gelet op artikel 71, § 3, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002, op grond waarvan het Directiecomité, vóór de kennisgeving van de grieven, een minnelijke schikking kan aanvaarden, voor zover de betrokken personen aan het onderzoek hebben meegewerkt en voorafgaandelijk met deze minnelijke schikking hebben ingestemd;

1. Overwegende dat het onderzoek de volgende feiten aan het licht heeft gebracht:
 - a) 79 reeksen van orders en transacties van Bank Degroof Petercam SA/NV op bepaalde aandelenmarkten van Euronext Brussels zijn geanalyseerd aan de hand van reconstructies van de bewegingen in de betrokken orderboeken. Deze reeksen betroffen 743 orders en 100 orderwijzigingen die tijdens 15 beursessies in 2016 waren geplaatst.
 - b) Bank Degroof Petercam SA/NV trad op in de hoedanigheid van liquiditeitsverschaffer (*liquidity provider*) toen zij voornoemde orders plaatste. De liquiditeitsverschaffingsdienst bestaat uit het verhogen van de liquiditeit van de aandelen waarop deze dienst betrekking heeft, door voor regelmatige noteringen te zorgen en door het verschil tussen de bied- en laatkoersen te verminderen. Ter zake wordt opgemerkt dat de Europese autoriteit voor effecten en markten, ten tijde van de feiten, nog geen opinies had uitgebracht over de gebruikelijke marktpraktijken waarvan sprake in Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik² (hierna de "MAR-verordening") inzake liquiditeitsovereenkomsten.

¹ De geldende wetgeving is de volgende:

- voor de feiten die dateren van vóór 3 juli 2016: artikel 25, § 1, 2°, van de wet van 2 augustus 2002, zoals die van kracht was ten tijde van de vastgestelde feiten (opgeheven met ingang van 3 juli 2016 ingevolge de inwerkingtreding van Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (Verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie (hierna "de MAR-verordening"); en
- voor de feiten die dateren van na 2 juli 2016: artikel 12.1, a), van de MAR-verordening.

² Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (Verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie.

- c) De betrokken orders werden geplaatst door de heer X, sinds ongeveer 30 jaar trader bij Bank Degroof Petercam SA/NV en sinds 15 jaar lid van de liquiditeitsverschaffingsdienst. De heer X was verantwoordelijk voor de liquiditeitsverschaffing voor de betrokken aandelen tijdens de 15 geviseerde beurssessies. De heer X heeft niet voor Bank Degroof Petercam SA/NV verborgen de betrokken orders te hebben geplaatst.
- d) De reeksen van orders en transacties hebben het volgende schema gevolgd:
- i) Bank Degroof Petercam SA/NV plaatste in eerst instantie een of meer omvangrijke orders tegen de beste limiet aan een welbepaalde kant van het orderboek – aankoopkant of verkoopkant.
 - ii) Dat(Die) omvangrijke order(s) leidde(n) ertoe dat andere marktdeelnemers zich tegen de beste limiet positioneerden aan dezelfde kant van het orderboek. Die deelnemers plaatsten orders tegen een koers die net hoger was dan de koers van het initiële order van Bank Degroof Petercam SA/NV – bij een initieel aankooporder – of net lager dan de koers van het initiële order van Bank Degroof Petercam SA/NV – bij een initieel verkooporder.
 - iii) Vervolgens plaatste Bank Degroof Petercam SA/NV zich aan de andere kant van het orderboek als tegenpartij voor de orders die door die andere deelnemers waren geplaatst. Aldus werden de nieuwe orders van Bank Degroof Petercam SA/NV uitgevoerd tegen een koers die gunstiger was dan de geldende koers vóór haar initieel(initiële) order(s). Deze uitgevoerde orders situeerden zich in de tegenovergestelde richting van de door Bank Degroof Petercam SA/NV getoonde nettobelangstelling (gecumuleerde aanwezigheid aan de aankoop- en de verkoopkant) in het orderboek.
 - iv) Eens de transacties waren afgewikkeld, annuleerde Bank Degroof Petercam SA/NV haar initieel(initiële) omvangrijk(e) order(s).

Bank Degroof Petercam SA/NV herhaalde meestal hetzelfde schema aan één kant en vervolgens aan de andere kant van het orderboek.

2. Artikel 25, § 1, 2°, van de wet van 2 augustus 2002, zoals van toepassing op de reeksen van orders en transacties die dateren van vóór 3 juli 2016, luidde als volgt:

"§ 1. Het is aan eenieder verboden:

[...]

2° transacties uit te voeren of orders te plaatsen:

- a) die valse of misleidende signalen geven of kunnen geven over het aanbod van, de vraag naar of de koers van één of meer financiële instrumenten; of*
- b) waarbij één of meer personen op basis van onderlinge afspraken de koers van één of meer financiële instrumenten op een abnormaal of kunstmatig peil houden, tenzij de persoon die de transacties heeft uitgevoerd of de orders heeft geplaatst, aannemelijk maakt dat zijn beweegredenen legitiem zijn en dat de betrokken transacties of orders beantwoorden aan gebruikelijke praktijken op de relevante markt;"*

Artikelen 12.1, a), en 15, van de MAR-verordening, die van toepassing zijn op de reeksen van orders en transacties die dateren van na 2 juli 2016, zijn als volgt verwoord:

" Artikel 12 – Marktmanipulatie

1. Voor de toepassing van deze verordening omvat "marktmanipulatie" de volgende activiteiten:

- a) het aangaan van een transactie, het plaatsen van een handelsorder of elke andere gedraging:*

- i) *die daadwerkelijk of waarschijnlijk onjuiste of misleidende signalen afgeeft met betrekking tot het aanbod van, de vraag naar of de koers van een financieel instrument of een eraan gerelateerd spotcontract voor grondstoffen, of*
- ii) *die de koers van een of meer financiële instrumenten of daaraan gerelateerde spotcontracten voor grondstoffen daadwerkelijk of waarschijnlijk op een abnormaal of kunstmatig niveau brengt,*

tenzij de persoon die de transactie aangaat, de handelsorder plaatst of andere gedragingen verricht, aantoonst dat zijn beweegredenen voor deze transactie, deze order of dit gedrag gerechtvaardigd waren en in overeenstemming waren met de gebruikelijke marktpraktijken zoals vastgesteld overeenkomstig artikel 13;"

"Artikel 15 – Verbod op marktmanipulatie

Het is verboden om de markt te manipuleren of te trachten de markt te manipuleren."

3. Volgens de FSMA:

- a) Bank Degroof Petercam SA/NV heeft, in het kader van voornoemde reeksen van orders en meestal aan één kant en vervolgens aan de andere kant van het betrokken orderboek, omvangrijke initiële orders tegen de beste limiet aan één kant van het orderboek geplaatst, heeft dan orders aan de andere kant van het orderboek uitgevoerd tegen een koers die gunstiger was dan de geldende koers vóór haar initiële orders en heeft haar initiële orders tot slot systematisch geannuleerd. Bank Degroof Petercam SA/NV blijkt dus initiële orders te hebben geplaatst zonder de reële intentie om die orders daadwerkelijk uit te voeren.

De door Bank Degroof Petercam SA/NV geplaatste omvangrijke initiële orders hebben aldus, enerzijds, onjuiste signalen gegeven over het aanbod (bij initiële verkooporders) en over de vraag (bij initiële aankooporders) van de betrokken aandelen, gezien het gebrek aan reële intentie om de orders uit te voeren, en, anderzijds, misleidende signalen, aangezien zij fungeerden als katalysator voor een opbod dat noodzakelijk was gemaakt voor de andere marktdeelnemers.

- b) De omvangrijke initiële orders die Bank Degroof Petercam SA/NV tegen de beste limiet heeft geplaatst, hebben de plaatsing uitgelokt van orders door andere deelnemers tegen de beste limiet aan diezelfde kant van het orderboek. Zonder de vorige omvangrijke initiële orders zou de koers waartegen de transacties door Bank Degroof Petercam SA/NV aan de andere kant van het orderboek werden uitgevoerd, op dat precieze moment dus niet zijn bereikt.

De omvangrijke initiële orders van Bank Degroof Petercam SA/NV, die geannuleerd werden na de uitvoering van orders aan de andere kant van het orderboek, hebben er dus toe geleid dat de koers van de betrokken aandelen op een abnormaal en kunstmatig niveau werd vastgesteld.

- c) De aanwezigheid van bepaalde indicatoren van marktmanipulatie heeft de kwalificatie van de betwiste reeksen van orders en transacties als marktmanipulatie bevestigd³.

³ In dit dossier heeft het onderzoek indicatoren geïdentificeerd over het aandeel van de dagelijkse omzet van transacties, de intrekking van de posities binnen een korte tijdspanne, de concentratie van de transacties binnen een tijdspanne die tot een koerswijziging leidt die vervolgens omslaat, en de wijziging van de weergave van de beste koersen of van het orderboek met annulering van de orders voordat zij worden uitgevoerd (zie, voor de reeksen van orders en transacties die dateren van vóór 3 juli 2016, artikel 3 van de koninklijk besluit van 5 maart 2006 betreffende marktmisbruik (zoals dat van kracht was ten tijde van de vastgestelde feiten) en, voor de reeksen van orders en transacties die dateren van na 2 juli 2016, bijlage 1.A van de MAR-verordening).

- d) Het onderzoek heeft niet kunnen uitwijzen dat voornoemd schema aan gerechtvaardigde beweegredenen voldeed of dat het in overeenstemming was met een gebruikelijke marktpraktijk op Euronext Brussels. Op de dag van deze minnelijke schikking is door de FSMA overigens geen gebruikelijke marktpraktijk ingevoerd op grond waarvan bepaalde gedragingen uit het toepassingsgebied van het verbod op marktmanipulatie zouden kunnen worden uitgesloten.
 - e) In het licht van voorgaande elementen vormen voornoemde reeksen van orders en transacties, in hoofde van Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X, inbreuken op de volgende bepalingen:
 - i) voor de reeksen van orders en transacties die dateren van vóór 3 juli 2016: artikel 25, § 1, 2°, van de wet van 2 augustus 2002, zoals die van kracht was ten tijde van de vastgestelde feiten; en
 - ii) voor de reeksen van orders en transacties die dateren van na 2 juli 2016: artikel 15 van de MAR-verordening.
4. Het economisch voordeel dat uit de 79 reeksen van orders en transacties voortvloeide, bedroeg 5.274 EUR voor Bank Degroof Petercam SA/NV. In hoofde van de heer X werd geen enkel economisch voordeel vastgesteld.
5. Na de eerste contacten tussen de FSMA en Bank Degroof Petercam SA/NV over voornoemde inbreuken, heeft Bank Degroof Petercam SA/NV maatregelen genomen om te voorkomen dat dergelijke inbreuken zich nog zouden voordoen bij de uitoefening van haar liquiditeitsverschaffingsactiviteit, onder andere de opstelling van richtsnoeren ter omkadering van de uitoefening van de liquiditeitsverschaffingsactiviteit.

Gelet op het feit dat Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X aan het onderzoek hebben meegewerkt;

Overwegende dat die medewerking een minnelijke schikking mogelijk maakt onder de in artikel 71, § 3, van de wet van 2 augustus 2002 bedoelde voorwaarden;

Overwegende dat de minnelijke schikking een snelle en definitieve afhandeling van de procedure toelaat;

Overwegende dat het bedrag van de minnelijke schikking in verhouding moet staan tot de omstandigheden waarin de feiten zich hebben voorgedaan;

Overwegende dat artikel 71, § 3, van de wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat alle minnelijke schikkingen op de website van de FSMA worden bekendgemaakt;

Overwegende dat de nominatieve bekendmaking van de minnelijke schikking op de website van de FSMA bijdraagt tot het vertrouwen in de markt en de transparantie en de objectiviteit van de procedure en het optreden van de FSMA waarborgt;

Overwegende dat, gelet op de omstandigheden van het dossier waarbij een natuurlijk persoon betrokken is, kan worden bepaald dat de nominatieve bekendmaking in de tijd wordt beperkt in zoverre zij betrekking heeft op die natuurlijke persoon, en dat dit concreet betekent dat, na afloop van

een periode van 3 maanden, de bekendmaking zal worden geanonimiseerd in zoverre zij betrekking heeft op de heer X;

Overwegende dat de aanvaarding van een minnelijke schikking in rechte niet overeenstemt met een erkenning van schuld;

Om deze redenen stelt de Auditeur van de FSMA aan Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X, als minnelijke schikking in de zin van artikel 71, § 3, van de wet van 2 augustus 2002, de betaling van een respectieve som van 100.000 EUR en van 25.000 EUR voor, samen met de nominatieve bekendmaking van de minnelijke schikking op de website van de FSMA gedurende 3 maanden, waarna deze zal worden geanonimiseerd in zoverre zij betrekking heeft op de heer X.

Gedaan te Brussel, in vier exemplaren, in het Nederlands en in het Frans, op 10 december 2019.

De Auditeur
De heer Michaël André

De ondergetekenden, Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X, betwisten de feitelijke elementen beschreven in bovenstaande paragraaf 1 niet en verklaren in te stemmen met dit voorstel tot minnelijke schikking, bestaande uit de betaling van een som van 100.000 EUR door Bank Degroof Petercam SA/NV en een som van 25.000 EUR door de heer X, samen met de nominatieve bekendmaking van de minnelijke schikking op de website van de FSMA gedurende 3 maanden, waarna deze geanonimiseerd zal worden in zoverre zij betrekking heeft op de heer X.

Bank Degroof Petercam SA/NV en de heer X hebben er nota van genomen dat dit voorstel pas van kracht kan worden nadat het overeenkomstig artikel 71, § 3, van de wet van 2 augustus 2002 door het Directiecomité van de FSMA is aanvaard, en dat de beslissing van het Directiecomité niet vatbaar is voor beroep.

Gedaan in vier exemplaren, in het Nederlands en in het Frans.

Voor akkoord,

De heer X

Te Brussel
Op 13 december 2019

Banque Degroof Petercam

Te Brussel
Op 13 december 2019

Te Brussel
Op 13 december 2019

AUTORITÉ
DES
SERVICES
ET MARCHÉS
FINANCIERS

De Auditeur